

บทที่ 5

ประเทศละตินอเมริกาในเขตอเมริกากลาง

1. ประเทศคอสตาริกา(Costa Rica)

สภาพทั่วไป

คอสตาริกาเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กเป็นอันดับ 2 ในบรรดาสาธารณรัฐในแถบอเมริกากลางทั้งหมด โดยมีอาณาเขตตอนเหนือติดต่อกับนิการากัว และทางตะวันออกเฉียงใต้ติดต่อกับปานามา ดินแดนของคอสตาริกามีหลายลักษณะภูมิประเทศ ทั้งที่เป็นที่ราบสูงบนเทือกเขา และที่ราบชายฝั่งซึ่งมีภูมิอากาศเขตร้อน แต่ชาวคอสตาริกาส่วนใหญ่นิยมตั้งถิ่นฐานในเขตที่ราบสูงตอนกลางซึ่งมีอากาศดี และเป็นแหล่งผลิตกาแฟชั้นเยี่ยมของโลก ซึ่งเป็นสินค้าออกที่สำคัญอันดับ 1 ของประเทศ โดยที่สินค้าออกอันดับ 2 ก็คือ กัญชงหอม ซึ่งปลูกมากในเขตร้อนแถบทะเลแคริบเบียนและที่ราบชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก จนทำให้คอสตาริกา เป็นแหล่งผลิตกัญชงหอมอันดับ 4 ของโลก

ยุคอาณานิคม

ดินแดนซึ่งเป็นประเทศคอสตาริกาในปัจจุบัน ถูกค้นพบโดยคริสโตเฟอร์ โคลัมบัสในปี 1502 และแม้จะเรียกชื่อดินแดนนี้ว่า Costa Rica ซึ่งแปลว่า"ชายฝั่งทะเลอันมั่งคั่ง"(rich coast) แต่ก็ไม่มีผู้ค้นพบแหล่งแร่มีค่าเช่นทองคำ และเงินในแถบนี้เลย จึงเป็นเหตุให้บริเวณนี้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ตั้งถิ่นฐานชาวสเปนในยุคแรก ๆ

เป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษนับแต่การค้นพบของโคลัมบัส จึงเริ่มมีผู้อพยพชาวสเปนเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่คอสตาริกา โดยส่วนใหญ่เดินทางมาจากอาณานิคมที่นิการากัว ผู้ตั้งถิ่นฐานเหล่านี้พบว่าคนอินเดียนพื้นเมืองที่มีอยู่ราว 30,000 คนนั้น ไม่อาจนำมาใช้เป็นแรงงานทำการเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่ได้ เนื่องจากส่วนใหญ่จะหลบหนีขึ้นไปอยู่

ในเขตภูเขา และผู้ที่ถูกจับไว้ได้ก็มักถูกผู้ปกครองอาณานิคมส่งไปใช้แรงงานเยี่ยงทาสในป่า นามา หรือในเหมืองแร่ที่เปรูเซียมค ด้วยเหตุนี้ผู้ตั้งถิ่นฐานในคอสตาริกาส่วนใหญ่ จึงจำเป็นต้องทำการเกษตรในพื้นที่ขนาดเล็ก โดยใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก เนื่องจากไม่มี แรงงานเพียงพอที่จะทำการเกษตรขนาดใหญ่ได้ และการที่อาณาเขตของคอสตาริกามีภูเขา ถ่อมรอบ จึงทำให้เหมือนกับว่าผู้ตั้งถิ่นฐานเหล่านี้ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

ในปี 1821 คอสตาริกาได้ประกาศอิสรภาพไม่อยู่ใต้การปกครองของสเปน โดยที่ไม่มีการสู้รบหรือเสียเลือดเนื้อ แต่ในช่วงระหว่างปี 1822-23 นั้น คอสตาริกาเข้าร่วม เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเม็กซิโก หลังจากนั้นจึงแยกตัวออกมารวมกับประเทศใกล้เคียง เป็นสหพันธรัฐอเมริกากลาง จนในปี 1838 จึงแยกออกมาเป็นสาธารณรัฐอิสระ

ในช่วงนับแต่เป็นประเทศอิสระจนถึงปี 1889 นั้น คอสตาริกามีการปกครอง ระบบประชาธิปไตยสลับกับระบอบเผด็จการเป็นระยะ โดยที่รัฐบาล 7 คณะใน 25 คณะ แรกที่ปกครองประเทศนั้น ขึ้นสู่อำนาจด้วยการใช้กำลัง และแม้แต่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งก็ปรากฏว่าหลายคณะไม่ได้มาจากการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมนัก จนกระทั่งในปี 1889 คอสตาริกาจึงได้มีการเลือกตั้งที่กล่าวกันว่าเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีอย่างแท้จริงเป็น ครั้งแรก และทำให้เกิดแบบแผนประชาธิปไตยที่ค่อนข้างมั่นคงต่อมา ซึ่งมีการยึดอำนาจ เพียง 2 ครั้งเท่านั้น

2. ประเทศคิวบา (Cuba)

สภาพทั่วไป

คิวบาเป็นประเทศที่ตั้งอยู่บนเกาะใหญ่ที่สุดในหมู่เกาะอินเดียตะวันตก (West Indies) แห่งทะเลแคริบเบียน และอยู่ ณ จุดยุทธศาสตร์ที่สามารถควบคุมการเดินเรือเข้าสู่

อ่าวเม็กซิโก โดยมีระยะห่างจากส่วนใต้สุดของประเทศสหรัฐอเมริกา(บริเวณที่เรียกว่า Florida Keys)เพียง 160 กิโลเมตร ภูมิประเทศของคิวบาเหมาะกับการทำการเกษตรกึ่งเขตร้อน และเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับ การส่งออกสินค้าเกษตร อันได้แก่น้ำตาลเป็นสำคัญ นอกจากนั้นบนเกาะยังมีแหล่งแร่สำคัญบางชนิดอยู่ด้วย อาทิ นิกเกิล ทองแดง เหล็ก แมงกานีส เป็นต้น

ประชากรของคิวบาประกอบด้วย 3 กลุ่มเชื้อชาติใหญ่ โดยกลุ่มใหญ่ที่สุด (ประมาณร้อยละ 66)คือพวกผิวขาวที่สืบเชื้อสายมาจากสเปน รองลงไปเป็นกลุ่มถูกผสมระหว่างเชื้อชาติต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 22 ส่วนที่เหลืออีกราวร้อยละ 12 เป็นคนผิวดำที่สืบเชื้อสายมาจากทาสแอฟริกันในยุคอาณานิคม

ยุคอาณานิคม

คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส เป็นผู้สำรวจพบเกาะคิวบาในปี 1492 ซึ่งขณะนั้นบนเกาะมีคนอินเดียนพื้นเมืองอาศัยอยู่ประมาณ 2 แสนคน สเปนเข้าครอบครองเกาะนี้อย่างเป็นทางการในปี 1513 และในปี 1515 ได้สร้างเมืองขึ้น 7 เมือง รวมทั้งเมืองฮาวานา ซึ่งปัจจุบันคือเมืองหลวงของคิวบา

อาณานิคมคิวบามีความมั่งคั่งเนื่องจากมีแหล่งแร่ทองคำ และได้มีการพัฒนาที่ดินทำการเกษตรขนาดใหญ่ โดยสเปนได้นำระบบ *encomienda* มาบังคับใช้แรงงานจากคนพื้นเมือง ซึ่งการกดขี่ใช้แรงงานอย่างทารุณทำให้คนอินเดียนพื้นเมืองล้มตายไปมาก ประกอบกับการแพร่กระจายของเชื้อโรคใหม่ ๆ เช่นไข้หวัดใหญ่ที่มาจากยุโรปซึ่งคนพื้นเมืองไม่เคยมีภูมิคุ้มกันมาก่อน ทำให้คนพื้นเมืองตายไปอีกมาก จนแรงงานที่จะใช้ทำการเกษตรมีไม่เพียงพอ ในไม่ช้าจึงต้องมีการนำทาสผิวดำจากแอฟริกาเข้ามาทำงานแทน

การพัฒนาของคิวบาในยุคอาณานิคมเป็นไปอย่างเชื่องช้า เนื่องจากสเปนมุ่งใช้เกาะนี้เป็นจุดศูนย์กลางในการสำรวจและตั้งอาณานิคมในแถบทะเลแคริบเบียน และ

อเมริกาเหนือ เช่นเมื่อสเปนเข้ายึดครองอาณาจักรเม็กซิโกได้ ก็ได้นำคนจำนวนมากจาก
ฐานที่ตั้งในคิวบานี้ เดินทางไปยังตั้งอาณานิคมขึ้นที่เม็กซิโก หลังจากปี 1550 สเปนให้
ความสำคัญต่อคิวบาในแง่การเป็นจุดยุทธศาสตร์ควบคุมการเข้าสู่อ่าวเม็กซิโกเท่านั้น โดยที่
กำหนดให้กรุงฮาวานาเป็นจุดแวะพักหลักของกองเรือสินค้าที่มีเรือรบคุ้มกัน ซึ่งจากจุดนี้
กองเรือจะแยกออกเป็น 2 ทาง ๆ หนึ่งไปปานามา อีกทางหนึ่งไปเม็กซิโก แล้วจะมารวม
กันที่ฮาวานาอีกครั้งหนึ่งเมื่อเดินทางกลับยุโรป

การปกครองอาณานิคมในคิวบาของสเปน ไม่ได้แตกต่างไปจากอาณานิคม
อื่นเท่าใดนัก โดยเงินที่ใช้ในการบริหารกิจการอาณานิคมได้รับการอุดหนุนจากอาณานิคม
ในเม็กซิโก การที่สเปนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคิวบา ทำให้บรรดาทาสที่หลบ
หนี โจรสลัด ตลอดจนนักค้าของเถื่อนเข้ามาหลบซ่อนอยู่มากมายในเขตที่อยู่ห่างไกลจาก
ตัวเมือง

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในสเปนในยุคที่ราชวงศ์บูร์บองขึ้นครองอำนาจในปี
1700 และมีการใช้นโยบายการห้าเสรีมากขึ้น แทนที่จะจำกัดควบคุมอย่างเข้มงวดเหมือนแต่
ก่อน ประจวบกับผลของการก่อกบฏของแรงงานทาสพิวตาในเซติ(Haiti) ทำให้มีการย้าย
ฐานที่ตั้งของอุตสาหกรรมน้ำตาลจากเซติมายังคิวบา เป็นผลให้คิวบามีการพัฒนาและมั่งคั่ง
ขึ้นมาก

หลังจากปี 1808 แม้ว่าอาณานิคมอื่น ๆ ของสเปนในทวีปอเมริกาต่างถูกยึด
ขึ้นก่อนการปฏิวัติล้มล้างระบอบการปกครองของสเปน แต่คิวบายังคงภักดีต่อสเปนอยู่เนื่อง
จากประชากรส่วนใหญ่ในคิวบาเป็นคนสเปน และคิวบายังเป็นฐานทัพที่สำคัญของสเปนอีก
ด้วย นอกจากนั้นการที่กลุ่ม Creole ซึ่งโดยทั่วไปมักเป็นผู้นำการเรียกร้องอิสระภาพนั้น ได้
พบว่าสภาพชีวิตในเซติหลังได้เอกราชนั้นเลื่อมทรมานลงมา จึงไม่ประสงค์จะให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม เมื่อกษัตริย์เฟอर्डินานด์ที่ 7 (Ferdinand VII) แห่งสเปน ซึ่งถูกล้ม
จากการที่ฝรั่งเศสเข้ายึดครองสเปน หวนกลับคืนสู่อำนาจอีกครั้งในปี 1814 ก็ได้มีการยกเลิก
สนธิสัญญาการก้ำกัสนี้ ทำให้เกิดความไม่พอใจและต่อต้านขึ้นในคิวบา โดยในระยะแรก
นั้นผู้นำในการต่อต้านสเปนส่วนใหญ่ต้องการเข้าผนวกเป็นมลรัฐหนึ่งของสหรัฐอเมริกา
เนื่องจากปรารถนาจะคงมีแรงงานทาสไว้ใช้ และต้องการขยายความผูกพันทางการค้ากับ
สหรัฐอเมริกาด้วย แต่เมื่อมีการประกาศเลิกทาสและเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในสหรัฐฯ ก็
ทำให้แนวคิดเปลี่ยนไปในทางที่มุ่งจะต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิในการปกครองตนเองแทน

การปฏิวัติเรียกร้องเอกราชครั้งแรกของคิวบาซึ่งมีฐานการตั้งกำลังสนับสนุน
ที่สำคัญอยู่ในสหรัฐอเมริกา เริ่มต้นในปี 1868 และใช้เวลาถึง 10 ปีกว่าจะสามารถควบคุม
พื้นที่ได้เกือบครึ่งหนึ่งของเกาะ และก็พ่ายแพ้ต่อกองทัพสเปนในที่สุด และแม้ว่าหลังจาก
การต่อสู้ครั้งนั้นแล้ว รัฐบาลสเปนได้ให้สัญญาว่าจะปรับปรุงความเป็นอยู่ของคนในอาณานิคม
คิวบาให้ดีขึ้น แต่กลุ่ม creole ก็ยังไม่พอใจและได้พยายามจะปฏิวัติล้มระบบการปกครอง
ของสเปนอีก 2-3 ครั้งแล้วล้มเหลว จนกระทั่งในปี 1894 เมื่อสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มอัตรา
ภาษีขาเข้าของน้ำตาลที่ส่งมาจากคิวบาขึ้นสูงมาก ทำให้เศรษฐกิจของอาณานิคมแห่งนี้
ประสบภาวะวิกฤติ และได้มีการก่อความไม่สงบขึ้นอย่างกว้างขวาง

ในปี 1895 ได้มีการพยายามต่อต้านระบอบการปกครองของสเปนอีกครั้ง
หนึ่ง แต่ไม่เป็นผล จนกระทั่งในปี 1898 ได้เกิดเหตุระเบิดขึ้นบนเรือรบ Maine ของสหรัฐฯ
ขณะจอดเทียบท่าอยู่ที่กรุงฮาวานา ทำให้สหรัฐฯ ถูกดึงเข้าร่วมต่อสู้กับสเปนด้วยและผล
คือสเปนออกไปจากคิวบาได้สำเร็จ อย่างไรก็ตามรัฐบาลสหรัฐฯ ไม่ยอมรับผู้นำของกลุ่ม
กบฏต่อต้านสเปน และถือโอกาสเข้าปกครองคิวบาอยู่ระยะหนึ่ง (1898-1902) ซึ่งในช่วงสั้น
ๆ ที่สหรัฐฯ เข้ามาปกครองนี้ ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นมากในคิวบา แต่ก่อนที่สหรัฐฯ จะ
ปล่อยให้ปกครองตนเองนั้น ก็ได้บังคับให้คิวบาทำสัญญายอมให้สหรัฐฯ มีสิทธิเข้าตั้งฐาน
ทัพเรือในคิวบาได้ และสหรัฐฯ ได้ใช้อ่าว Guantanamo เป็นฐานทัพเรือที่สำคัญมาตั้งแต่ปี
1903 จนถึงปลายทศวรรษหลังปี 1960

8. ประเทศสาธารณรัฐโดมินิกัน (Dominican Republic)

สภาพทั่วไป

สาธารณรัฐโดมินิกันตั้งอยู่บนเกาะฮิสปานิโอลา(Hispaniola) ซึ่งเป็นเกาะหนึ่งในหมู่เกาะอินเดียตะวันตก (West Indies) โดยมีอาณาเขต 2 ใน 3 ของเกาะ ส่วนอีก 1 ใน 3 ที่เหลือคือสาธารณรัฐเฮติ โดมินิกันมีเมืองซานโตโดมิงโก(Santo Domingo) ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 1496 เป็นเมืองหลวง

พื้นที่ส่วนใหญ่ของโดมินิกันเป็นภูเขา โดยมีบริเวณหุบเขาที่อุดมสมบูรณ์หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหุบเขา Cibao นอกจากนั้นบริเวณที่ราบชายฝั่งทางตะวันออกเฉียงใต้ก็มีความอุดมสมบูรณ์มาก นอกจากทรัพยากรด้านการเกษตรแล้ว โดมินิกันยังมีแร่ธาตุมีค่าเช่น นิกเกิล ทองคำ และเงินอีกด้วย

ประชากรส่วนใหญ่ของโดมินิกันเป็นเชื้อดผสมสเปนและคนผิวดำ เศรษฐกิจของประเทศเป็นเศรษฐกิจการเกษตร โดยที่การผลิตพืชเศรษฐกิจสำคัญเช่นอ้อย นั้นจะทำโดยกิจการที่ทำธุรกิจการเกษตรขนาดใหญ่เพื่อการค้า ส่วนพืชเศรษฐกิจที่สำคัญรองลงไปได้แก่ ข้าวเจ้า ถั่วเขียวหอม กาแฟ โกโก้ และยาสูบ

สินค้าออกสำคัญของโดมินิกันคือน้ำตาล นิกเกิล ทองคำ กาแฟ โกโก้และยาสูบ โดยน้ำตาลและผลิตภัณฑ์น้ำตาลมีส่วนสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศกว่า 1 ใน 3 ของรายได้ทั้งหมด ส่วนสินค้าเข้าที่สำคัญคือเครื่องจักร เหล็ก และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญของโดมินิกันได้แก่ สหรัฐอเมริกา เวเนซุเอลา เม็กซิโก และญี่ปุ่น

ยุคอาณานิคม

คริสโตเฟอร์ โคลัมบัสเป็นผู้สำรวจพบเกาะฮิสปันโยลาในปี 1492 หลังจากนั้นสเปนได้เข้ามาตั้งอาณานิคมเพื่อขุดค้นทรัพยากรมีค่าโดยใช้แรงงานคนอินเดียนพื้นเมือง ทำให้ในเวลาเพียง 50 ปีหลังจากนั้น คนอินเดียนราว 100,000 คนที่อาศัยอยู่บนเกาะนี้ต้องเสียชีวิตไปหมด อันเป็นผลมาจากทั้งการถูกกดขี่ใช้แรงงานอย่างทารุณ และเชื้อโรคจากยุโรปที่คนพื้นเมืองเหล่านี้ไม่มีภูมิคุ้มกันมาก่อน

อาณานิคมแห่งแรกบนเกาะฮิสปันโยลาคือเมืองอิซาเบลลา (Isabella) ซึ่งอยู่ทางชายฝั่งตอนเหนือของเกาะ แต่ได้ย้ายไปตั้งที่ชายฝั่งตอนใต้ในปี 1496 เพราะมีอ่าวที่เหมาะสมต่อการจอดเรือมากกว่า และได้ก่อตั้งเมือง Santo Domingo ให้เป็นเมืองหลวงสำหรับควบคุมการปกครองอาณานิคมทั้งหมดในเขตทะเลแคริบเบียน อย่างไรก็ตามหลังจากที่สเปนได้ค้นพบดินแดนที่อุดมไปด้วยทรัพยากรมีค่าคือทองคำ และเงินในเม็กซิโกและเปรู อาณานิคมในแคริบเบียนก็แทบจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากสเปนเลย

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 17 ผู้ตั้งถิ่นฐานชาวสเปนบนเกาะฮิสปันโยลา จำเป็นต้องละทิ้งสถานที่ทำการเกษตรและเมืองทางตอนเหนือของเกาะ มารวมตัวกันอยู่ที่เมืองหลวงซึ่งอยู่ทางตอนใต้ ทั้งนี้เนื่องจากถูกถูกรุกรานโดยโจรสลัดที่มีฝรั่งเศสหนุนหลังอยู่เสมอ และในปี 1697 ฝรั่งเศสก็ได้บีบให้สเปนต้องลงนามในสัญญายอมรับว่าพื้นที่ 1 ใน 3 ทางตะวันตกของเกาะนั้นเป็นของฝรั่งเศสซึ่งได้เรียกอาณานิคมส่วนนี้ว่า เซนต์โดมินีก (Saint Dominique) ซึ่งต่อมาก็คือประเทศเฮติ

ตลอดศตวรรษที่ 18 อาณานิคมส่วนที่เป็นของฝรั่งเศสมีความมั่งคั่งสูง ในขณะที่เขตที่เป็นอาณานิคมของสเปนเสื่อมโทรมลงมากและตกอยู่ใต้ความครอบครองของฝรั่งเศสในปี 1795 ยกเว้นเมือง Santo Domingo

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

ในปี 1801 ทาสพิวตาซึ่งมีอยู่มากมายในอาณานิคมของฝรั่งเศสได้ก่อการปฏิวัติล้มล้างอำนาจของฝรั่งเศสได้สำเร็จตั้งเป็นประเทศเฮติ (Haiti) ขึ้น และได้เข้ายึดครองเมือง Santo Domingo ไว้ด้วย ทำให้เกิดการต่อสู้กับสเปนเพื่อแย่งชิงเมืองนี้ขึ้น อย่างไรก็ตามในปี 1844 ทางฝ่ายผู้นำเฮติและสเปนได้เจรจาทกลงกันปล่อยให้ดินแดนส่วนที่เคยเป็นอาณานิคมเดิมของสเปนบนเกาะนี้เป็นอิสระ มีชื่อว่าสาธารณรัฐโดมินิกัน

การที่โดมินิกันถูกคุกคามจากเฮติอยู่เสมอ ทำให้ผู้นำของโดมินิกันเคยคิดต่อจะขอกลับมามีการปกครองของสเปนแต่ถูกคัดค้านจากประชาชน โดมินิกันในช่วงปี 1882-1897 ตกอยู่ใต้การปกครองของเผด็จการทหารซึ่งได้สร้างหนี้สินกับประเทศจำนวนมาก และหลังจากสิ้นสุดยุคของผู้นำทหาร โดมินิกันก็ตกอยู่ในภาวะอนาธิปไตย จนสหรัฐอเมริกาต้องส่งกองกำลังเข้ามารักษาความสงบในช่วงปี 1916-1924

4. ประเทศเอล ซาลวาดอร์ (El Salvadore)

สภาพทั่วไป

สาธารณรัฐเอลซาลวาดอร์ เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุดในอเมริกากลาง โดยมีอาณาเขตประมาณ 21,041 ตารางกิโลเมตร และเป็นประเทศในอเมริกากลางชาติเดียวที่ไม่มีชายฝั่งด้านทะเลแคริบเบียน เมืองหลวงของเอลซาลวาดอร์คือเมืองซานซาลวาดอร์ (San Salvador) อาณาเขตของประเทศทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือติดกับฮอนดูรัส ทางตะวันออกและใต้เป็นมหาสมุทรแปซิฟิก และมีกัวเตมาลาอยู่ทางตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือ

ลักษณะภูมิประเทศของเอลซาลวาดอร์ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีหุบเขาและแนวภูเขาไฟทอดจากทางตะวันออกไปตะวันตก ซึ่งเป็นเหตุให้มักเกิดแผ่นดินไหวและภูเขาไฟระเบิดอยู่เสมอ ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ของเอลซาลวาดอร์เป็นทรัพยากรด้านการเกษตร และทรัพยากรด้านป่าไม้ นอกจากนี้ก็มีแหล่งแร่มีค่าบางชนิดเช่น ทองคำ เงิน หินปูน และซิงค์ เป็นต้น ประชากรกว่าร้อยละ 90 ของเอลซาลวาดอร์เป็นลูกผสมระหว่างผสมกับคนอินเดียนพื้นเมือง(Mestizo)

ในด้านเศรษฐกิจนั้น เอลซาลวาดอร์จัดเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดในทวีปอเมริกา เศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ขึ้นกับการเกษตรซึ่งมีการส่งออกกาแฟเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ ส่วนพืชเศรษฐกิจสำคัญรองลงไปได้แก่ฝ้ายและช็อคโกแลต ส่วนในด้านป่าไม้นั้น เนื่องจากเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่น ทรัพยากรป่าไม้ของเอลซาลวาดอร์จึงลดลงอย่างรวดเร็ว และมีป่าไม้เหลือให้ทำประโยชน์อยู่ไม่มากนัก

เอลซาลวาดอร์ไม่มีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญมากนัก และแม้จะมีการทำเหมืองทองคำ เงิน ทองแดง และตะกั่วอยู่บ้าง แต่ก็มีขนาดจำกัด ส่วนในด้านอุตสาหกรรมนั้น ได้มีความพยายามส่งเสริมอย่างจริงจังมาตั้งแต่ต้นทศวรรษหลังปี 1950 โดยของอุตสาหกรรมที่สำคัญของเอลซาลวาดอร์ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม สิ่งทอและเสื้อผ้า อาหารและเครื่องดื่ม รองเท้า ปูนซีเมนต์ ปูน และผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นต้น

สินค้าออกสำคัญของเอลซาลวาดอร์คือ กาแฟ ฝ้ายและน้ำตาล ส่วนสินค้าเข้าที่สำคัญคืออาหาร ผลิตภัณฑ์เคมี น้ำมันดิบ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น โดยมีประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือสหรัฐอเมริกา เยอรมัน และกัวเตมาลา ส่วนหน่วยเงินตราพื้นฐานของเอลซาลวาดอร์นั้นคือ Colon

ยุคอาณานิคม

ในยุคอาณานิคม เอลซาลวาดอร์ถูกปกครองเป็นส่วนหนึ่งของเขตการปกครองระดับ Captain General ของกัวเตมาลา เมื่อกัวเตมาลาสามารถต่อสู้จนหลุดพ้นจาก

การเป็นอาณานิคมของสเปนได้สำเร็จในปี 1821 เอลซาลวาดอร์ก็ถูกผนวกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเม็กซิโกระยะหนึ่ง แล้วจึงแยกตัวออกมารวมกับกัวเตมาลา ฮอนดูรัส นิการากัว และคอสตาริกา ตั้งสหพันธรัฐอเมริกากลางขึ้น จนถึงปี 1841 ประเทศในกลุ่มนี้จึงแยกตัวออกเป็นประเทศอิสระ ในช่วงเวลานี้เอลซาลวาดอร์มีความขัดแย้งภายในและต่อสู้กันอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่ม และบางครั้งก็มีการต่อสู้กับประเทศข้างเคียงด้วย

ในช่วงต้นทศวรรษหลังปี 1920 การเมืองในเอลซาลวาดอร์มีความสงบและเสถียรภาพอยู่ระยะหนึ่ง ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดี มีการปรับปรุงเครือข่ายระบบคมนาคม อาทิ รถไฟ และท่าเรือขนานใหญ่ แต่ในระยะปี 1931-44 เอลซาลวาดอร์ได้ตกอยู่ใต้การปกครองของเผด็จการทหารอย่างยาวนาน

5. ประเทศกัวเตมาลา (Guatemala)

สภาพทั่วไป

กัวเตมาลาเป็นสาธารณรัฐที่ตั้งอยู่ตอนเหนือสุด และมีประชากรมากที่สุด ในอเมริกากลาง ภูมิอากาศของกัวเตมาลาบริเวณแถบชายฝั่งทะเลจะเป็นอากาศเขตร้อน แต่ในเขตที่ราบสูงซึ่งประชากรชาวกัวเตมาลาส่วนใหญ่อาศัยอยู่นั้น จะมีอากาศเป็นสบาย กัวเตมาลามีส่วนที่เป็นป่าไม้อยู่เกือบร้อยละ 60 ของพื้นที่ ทำให้มีฝนตกหนักในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม

กัวเตมาลาเป็นประเทศเดียวในอเมริกากลาง ที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวอินเดียนพื้นเมือง โดยที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรนั้นสืบทอดวัฒนธรรมมาจากพวกมายาและอินคา ทั้งนี้เนื่องจากดินแดนที่เป็นประเทศกัวเตมาลาในปัจจุบันนั้น เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรชาวอินคาในอดีต มรดกทางวัฒนธรรมอันได้แก่สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ยังหลงเหลืออยู่ของชนเผ่ามายา ซึ่งก่อตั้งอาณาจักรอยู่ในกัวเตมาลาช่วงระหว่างปี ค.ศ.300-900 นั้นยังคงมิให้เห็น ได้อยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามความเจริญของชนเผ่ามายาได้ลดถอยลง

อย่างรวดเร็ว โดยที่ยังไม่มีผู้ใดทราบถึงสาเหตุที่แน่ชัด และเมื่อสเปนส่งกองทัพเข้ามาก็สามารถเข้ายึดครองได้โดยง่าย เนื่องจากพวกอินเดียนพื้นเมืองในขณะนั้น มิได้มีการรวมตัวกันเป็นชาติอย่างแท้จริง

ยุคอาณานิคม

ในปี 1524 Pedro de Alvarado ผู้นำการสำรวจชาวสเปน พร้อมด้วยกองทหารจำนวนไม่มากนัก ได้ร่วมกับนักรบอินเดียนเผ่า Aztec และเผ่า Tlaxcalan อีกรหลายพันคน สามารถเอาชนะการต้านทานของชาวอินเดียนพื้นเมืองในกัวเตมาลาได้โดยง่าย และตั้งที่มั่นขึ้นบริเวณหุบเขาตอนกลางอันอุดมสมบูรณ์ ดินแดนกัวเตมาลาจึงตกเป็นอาณานิคมของสเปน โดยมีเมืองหลวงอยู่ที่ Ciudad Vieja และต่อมาในปี 1543 สเปนได้ย้ายเมืองหลวงของอาณานิคมกัวเตมาลาไปยังสถานที่ซึ่งเป็นเมืองแอนติกัว (Antigua) ในปัจจุบัน

ในปี 1570 ก็ได้มีการตั้งตำแหน่งผู้ปกครองระดับ Captain General ประจำกัวเตมาลาขึ้นปกครองอาณานิคมนี้โดยตรง และหลังจากการเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่เมืองหลวงในปี 1773 ก็ได้มีการย้ายเมืองหลวงออกไปทางตะวันออกของเมืองหลวงเดิม ณ สถานที่ซึ่งก็คือเมือง Guatemala City ซึ่งสร้างเสร็จในปี 1776

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

เมื่ออาณานิคมของสเปนในอเมริกากลางล่มสลายลงในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 กัวเตมาลาและรัฐในอเมริกากลางอื่น ๆ ได้ถูกรวมเข้าอยู่ใต้การปกครองของเม็กซิโกในปี 1821 แต่ในวันที่ 1 กรกฎาคม 1823 รัฐต่าง ๆ ในอเมริกากลางก็ได้ประชุมกัน และประกาศรวมตัวเป็นสหรัษฎแห่งอเมริกากลาง โดยไม่ขึ้นกับเม็กซิโกอีกต่อไป

ในช่วงแรกหลังจากได้รับเอกราช ได้เกิดสงครามภายในเนื่องจากความขัดแย้งในแนวทางการเมืองและศาสนาอยู่เป็นเวลานาน จนถึงปี 1830 ฝ่ายเสรีนิยมซึ่งไม่

เห็นด้วยกับการที่ศาสนาเข้ามามีบทบาทในการปกครองเป็นฝ่ายมิชชัน และผู้นำคือฟรานซิสโก โมราซาน(Francisco Morazan) ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี แต่หลังจากนั้น 7 ปีได้เกิดโรคอหิวาต์ระบาด เป็นโอกาสให้ฝ่ายอนุรักษนิยมสร้างความเชื่อในหมู่คนทั่วไปได้ว่า โรคระบาดเกิดขึ้นเพราะพระเจ้าไม่พอใจฝ่ายปกครองที่ต่อต้านศาสนา และในที่สุด ราฟาเอล คาร์รา(Rafael Carrera) ก็ทำการยึดอำนาจการปกครองได้สำเร็จ

การปกครองของ Carrera ผู้ยึดมั่นในศาสนา แม้จะเป็นเผด็จการแต่ก็ทำให้ในช่วงเวลาดังแต่ปี 1838-1865 เป็นช่วงที่รัฐบาลมีเสถียรภาพมาก มีการพัฒนาระบบการคมนาคมทางถนน และพัฒนาการเกษตรอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามในปี 1871 ฝ่ายเสรีนิยมได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจกลับคืนมา ซึ่งนำไปสู่ยุคของผู้เผด็จการคนใหม่คือบาริโอส(Justo Rufino Barrios) ซึ่งได้พยายามส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ รวมทั้ง ส่งเสริมการอพยพเข้าของชาวยุโรป

เนื่องจาก Barrios ต่อต้านการเข้าแทรกแซงของฝ่ายศาสนา เขาจึงได้เนรเทศพระนิกายเยซูอิตคนสำคัญออกนอกประเทศ และโอนระบบการศึกษาที่เคยบริหารโดยฝ่ายศาสนามาทำการบริหารแทน Barrios เสียชีวิตในปี 1885 ขณะทำสงครามเพื่อรวมรัฐในอเมริกากลางให้เป็นประเทศเดียวกันแต่ไม่สำเร็จ โดยผลงานสำคัญของเขาที่หลงเหลืออยู่ก็คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งระบบการขนส่ง การพลังงาน และระบบธนาคาร

8. ประเทศเฮติ(Haiti)

สภาพทั่วไป

เฮติ หรือ ไฮติ เป็นสาธารณรัฐในหมู่เกาะอินเดียตะวันตก(West Indies) โดยส่วนที่เป็นประเทศเฮติก็คือ 1 ใน 3 ทางตะวันออกของเกาะ Hispaniola ในทะเลแคริบเบียนเกาะดังกล่าวนี้ตั้งอยู่ระหว่างคิวบากับเปอร์โตริโก สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา

ซึ่งเป็นเหตุให้คนอินเดียขนพื้นเมืองเรียกดินแดนนี้ว่า"เสติ" ซึ่งแปลว่า"ดินแดนแห่งภูเขา" อาณาเขตของประเทศมีขนาดประมาณ 27,750 ตารางกิโลเมตร มีกรุงปอร์โตแปรงซ์(Port-au-Prince)เป็นเมืองหลวง

เสติมีทรัพยากรธรรมชาติไม่มากนัก และพื้นที่ซึ่งใช้เพาะปลูกได้มีประมาณ 1 ใน 3 ประชากรส่วนใหญ่(ประมาณร้อยละ 95) เป็นคนผิวดำซึ่งสืบเชื้อสายมาจากทาสแอฟริกัน ในด้านเศรษฐกิจนั้น เสติเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดประเทศหนึ่งในโลก เศรษฐกิจของประเทศยังเป็นเศรษฐกิจการเกษตรแต่ก็ไม่สามารถผลิตอาหารเลี้ยงประชากรได้เพียงพอ เนื่องจากที่ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์และประชากรหนาแน่นเกินไป พืชเศรษฐกิจของเสติซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำรายได้เงินตราต่างประเทศคือ อ้อย กาแฟ และโกโก้ ซึ่งเป็นพืชที่ปลูกเพื่อการค้าเป็นหลัก ส่วนการปลูกพืชอาหารนั้นส่วนใหญ่ทำโดยเกษตรกรที่ถือครองที่ดินขนาดเล็กและทำเพียงเพื่อบริโภคในครอบครัวเท่านั้น

ยุคอาณานิคม

การเดินทางของโคลัมบัสมายังทวีปอเมริกาครั้งแรกในปี 1492 เขาได้พบเกาะแห่งหนึ่งและตั้งชื่อว่าฮิสปานิโอลา (Hispaniola) ซึ่งต่อมาเป็นอาณานิคมของสเปน แต่ในระยะเวลาเพียง 50 ปีหลังจากตกเป็นอาณานิคม ชาวอินเดียนเผ่า Arawak ซึ่งอาศัยอยู่บนเกาะนี้มาแต่เดิมจำนวนราว 100,000 คน ได้เสียชีวิตลงทั้งหมดโดยมีสาเหตุมาจากโรคระบาด และการกดขี่ใช้แรงงานอย่างทารุณของสเปน ดังนั้นในช่วงทศวรรษหลังปี 1600 สเปนจึงได้นำเอาแรงงานทาสผิวดำจากแอฟริกาเข้ามาทำงานในไร่อ้อย ซึ่งมีการปลูกเพื่อป้อนโรงงานน้ำตาล

ในช่วงศตวรรษที่ 17 ได้มีชาวฝรั่งเศสเข้ามาครอบครองพื้นที่ทางตะวันตกของเกาะซึ่งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางการปกครองของสเปน และในปี 1697 ฝรั่งเศสก็สามารถบีบให้สเปนทำสัญญายกพื้นที่ 1 ใน 3 ของเกาะทางตะวันตกให้แก่ฝรั่งเศส ซึ่งฝรั่งเศส

เสกได้ตั้งชื่อดินแดนใหม่ของตนว่า เซนต์โดมินิก(St-Dominique) โดยส่วนที่ยังคงเป็นของ
สเปนมีชื่อว่า ซานโตโดมิงโก(Santo Domingo)

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

เซนต์โดมินิกได้กลายเป็นอาณานิคมที่มั่งคั่งของฝรั่งเศสมาตลอดช่วงศตวรรษที่ 18 เนื่องมาจากกำไรที่ได้จากการปลูกและการค้าพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันได้แก่
คราม กาแฟ อ้อย และฝ้าย ความต้องการแรงงานเกษตรทำให้ฝรั่งเศสนำเข้าแรงงานทาสผิวดำ
จากแอฟริกาเข้ามาเป็นอันมาก จนมีจำนวนถึงประมาณเกือบ 5 แสนคนในขณะที่คนฝรั่งเศสมีอยู่เพียงประมาณ 4 หมื่นคนเท่านั้น ความเหลื่อมล้ำที่มีมากระหว่างชนชั้นปกครองที่
มั่งคั่งกับทาสผิวดำ ทำให้พวกทาสเหล่านี้ก่อการปฏิวัติและประกาศเอกราชได้สำเร็จในปี
1804 สถาปนาประเทศเสติซัน แต่หลังจากได้รับเอกราชแล้วก็มีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจการ
ปกครองอยู่เสมอ จนในปี 1844 ดินแดนส่วนตะวันออกของเกาะ(ซึ่งเดิมเป็นส่วนของ
สเปน)ได้แยกตัวออกไปเป็นประเทศสาธารณรัฐซานโตโดมิงโกและต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสา
ธารณรัฐโดมินีกัน

7. ประเทศฮอนดูรัส(Honduras)

สภาพทั่วไป

ฮอนดูรัส เป็นสาธารณรัฐในอเมริกากลาง ซึ่งมีเขตแดนตอนเหนือและตะวันตกติดต่อกับทะเลแคริบเบียน ทางใต้ติดกับนิการากัว ทางตะวันตกเฉียงใต้ติดกับเอลซาลวาดอร์และมหาสมุทรแปซิฟิก และทางตะวันตกติดต่อกับกัวเตมาลา ฮอนดูรัสเป็น 1 ในประเทศอเมริกากลางที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยมีอาณาเขตประมาณ 111,888 ตารางกิโลเมตร

ถ้าไม่นับบริเวณชายฝั่งแคริบเบียนซึ่งเป็นแนวยาวประมาณ 640 กิโลเมตร และชายฝั่งแปซิฟิกซึ่งยาวประมาณ 64 กิโลเมตรแล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ของฮอนดูรัสจะเป็นที่

ราบสูง ประกอบด้วยทุ่งราบอันอุดมสมบูรณ์ สลับกับหุบเขาเล็กเป็นระยะ ๆ และแนวทิวเขา
พาดขวางจากตะวันตกเฉียงเหนือ ไปตะวันตกเฉียงใต้

ประมาณร้อยละ 90 ของประชากรฮอนดูรัส เป็นลูกครึ่งเตปานกับคน
อินเดียนพื้นเมืองที่เรียกว่าพวก mestizo เมืองหลวงและเมืองใหญ่ที่สุดของฮอนดูรัสคือ
Tegucigalpa ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลาง

เศรษฐกิจของฮอนดูรัสเป็นเศรษฐกิจการเกษตร โดยประมาณร้อยละ 16
ของพื้นที่ทั้งหมดซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่ง ได้ถูกนำไปใช้ทำการเกษตร พืชเศรษฐกิจ
สำคัญในช่วงปลายทศวรรษหลังปี 1980 ก็คือ กาแฟ กัญชหอมและกัญชอื่น ๆ นอกจาก
นั้นก็ยังมีพืชอื่น ๆ ที่สำคัญอีกหลากหลายชนิด อาทิ อ้อย ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพด และข้าวเจ้า
เป็นต้น

ฮอนดูรัสมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญหลายชนิด เช่น แร่เงิน สังกะสี และ
ตะกั่ว ส่วนทางด้านอุตสาหกรรมนั้นฮอนดูรัสยังพัฒนาไปได้ไม่มากนัก อุตสาหกรรม
สำคัญ และมีการส่งออกมากได้แก่ การผลิตปูนซีเมนต์ น้ำตาล และผลิตภัณฑ์ไม้ นอก
จากนั้นก็ยังมีอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก เช่น เสื้อผ้า ผงซัก
ฟอก ผลิตภัณฑ์เคมี อุตสาหกรรมโลหะขนาดเล็ก และผลิตภัณฑ์อาหาร เขตอุตสาหกรรม
ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณเมืองหลวง เมือง San Pedro เมือง Sula และเมืองท่า Puerto Cortes

หน่วยเงินตราของฮอนดูรัสคือ Lempira ซึ่งแบ่งย่อยเป็น 100 Centavos ราย
ได้สำคัญของฮอนดูรัสมาจากการส่งออกกัญชหอมและกาแฟ นอกจากนั้นก็มียาได้จาก
การส่งออกเนื้อแช่แข็ง ไม้ กุ้ง แร่เงิน ตะกั่ว และสังกะสี ส่วนสินค้าเข้าที่สำคัญส่วนใหญ่
เป็นวัตถุดิบและสินค้าทุน ประเทศคู่ค้าส่วนใหญ่ของฮอนดูรัสได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น
เยอรมัน เวเนซุเอลา อิตาลี เบลเยียม และเม็กซิโก

ยุคอาณานิคม

เขตทางตะวันตกของฮอนดูรัสเป็นชายเขตของอารยธรรมมาชา แต่ในเวลาทีโคตัมบัตเดินทางมาถึงในปี 1502 นั้น อารยธรรมมาชาได้เสื่อมอำนาจลงไปแล้ว และมีชนเผ่าอื่นเข้ามาตั้งหลักแหล่งกระจายอยู่ทั่วไปในเขตชายฝั่งแคริบเบียน ชาวอินเดียนพื้นเมืองเผ่าต่าง ๆ เหล่านี้ได้ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วหลังจากที่สเปนเข้ามามีอำนาจ เนื่องจากต้องเผชิญกับเชื้อโรคใหม่ ๆ จากยุโรปซึ่งคนเหล่านั้นไม่มีภูมิคุ้มกัน

การพบทองคำในเขตฮอนดูรัส ทำให้กลุ่มกองกำลังสเปนที่เม็กซิโก ปานามา และที่เกาะฮิสปานิโอลา จัดแย้งกันในเรื่องสิทธิการเข้าครอบครอง ความขัดแย้งนี้เป็นอยู่หลายปี จนกระทั่ง Pedro de Alverado ซึ่งเป็นคนของ Hernan Cortes ผู้พิชิตเม็กซิโก สามารถเอาชนะฝ่ายอื่นได้หมดในปี 1539

เมืองโคมาซากัว (Comayagua) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 1540 มีฐานะเป็นเมืองหลวงของฮอนดูรัสมาเกือบตลอดยุคอาณานิคม จนกระทั่งมีการค้นพบแร่ทองคำและเงินบริเวณใกล้เมืองกราซิอาส (Gracias) และมีคนค้นทองหั่งไหลเข้าไปมาก ทำให้เมืองหลวงเปลี่ยนไปอยู่ที่เมือง Gracias และมีฐานะเป็นเมืองหลวงของเขตการปกครองระดับออเดียนซิอา (Audience) ในบริเวณอเมริกากลางทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมื่อแร่ทองคำและเงินซึ่งมีอยู่ไม่มากนักหมดลง ความสำคัญของเมืองนี้ก็ลดลงอย่างรวดเร็ว และเมืองหลวงของเขตปกครองออเดียนซิอาก็ถูกเปลี่ยนไปอยู่ในเขตกัวเตมาลาในปี 1549

ในคอนปลายยุคอาณานิคม การเข้ามาทำเหมืองแร่อย่างหนาแน่นในเขตเมือง Tegucigalpa ทำให้เมืองนี้มีความสำคัญขึ้นจนกลายเป็นเมืองหลวงในที่สุด แต่ในช่วงนี้ฮอนดูรัสมีสภาพเป็นเพียงอาณานิคมย่อยๆอยู่ใต้การปกครองของรัฐอุปราช (vicerealty) กัวเตมาลาเท่านั้น และกลายเป็นแหล่งผลิตอาหารและปศุสัตว์ที่สำคัญให้แก่ เอลซาลวาดอร์ และกัวเตมาลา

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

ฮอนดูรัสได้รับเอกราชจากสเปนในปี 1821 และเข้าร่วมในอาณัติกรเม็กซิโก แต่แยกตัวออกมาภายหลังในปี 1823 เพื่อร่วมกับประเทศในอเมริกากลางอื่น ๆ ก่อตั้งสหพันธรัฐอเมริกากลางขึ้น ซึ่งสหพันธรัฐฯ นี้ล่มสลายไปในปี 1840 และแม้ว่าฮอนดูรัสจะประกาศอิสรภาพ แต่ก็อยู่ภายใต้การครอบงำทางการเมืองจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้มแข็งกว่า คือกัวเตมาลา มาดอลอคคริสตศวรรษที่ 19

ในช่วงจากปี 1840 ถึงทศวรรษหลังปี 1870 ฮอนดูรัสถูกปกครองโดยผู้เผด็จการหัวอนุรักษ์นิยมเป็นส่วนใหญ่ การเลือกตั้งไม่มีความหมาย และการปฏิวัติเกิดขึ้นบ่อยมาก แต่ในช่วงปี 1876 จนถึงต้นคริสตศวรรษที่ 20 แม้ว่าการปกครองจะเป็นโดยผู้เผด็จการ แต่ก็เป็นผู้มีแนวคิดเสรีนิยมมากขึ้น มีการเน้นความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และการส่งออก

8. ประเทศนิการากัว(Nicaragua)

สภาพทั่วไป

นิการากัวเป็นสาธารณรัฐที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในอเมริกากลาง พรมแดนตอนเหนือของนิการากัว ติดต่อกับฮอนดูรัส ทางตะวันออกเป็นทะเลคาริบเบียน ทางใต้เป็นประเทศคอสตาริกา และทางตะวันตกเป็นมหาสมุทรแปซิฟิก นิการากัวมีอาณาเขตรวมทั้งสิ้นประมาณ 130,000 ตารางกิโลเมตร เมืองหลวงของนิการากัวคือเมือง มานากัว (Managua) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าและเศรษฐกิจที่สำคัญของนิการากัวด้วย

พื้นที่ส่วนใหญ่ของนิการากัวเป็นที่ราบสูง โดยมีระดับความสูงเฉลี่ยประมาณ 610 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล แนวเทือกเขาสูงได้แบ่งประเทศออกเป็น 2 เขต คือทางตะวันตกเป็นที่ราบลุ่มน้ำใหญ่ และมีทะเลสาบใหญ่ 2 แห่งคือทะเลสาบ Nicaragua

และ ทะเลสาบManagua นอกจากนั้นยังแนวภูเขาไฟผ่านซึ่งทำให้บริเวณนี้มักเกิดแผ่นดินไหวอยู่เสมอด้วยส่วนทางตะวันออกเป็นพื้นที่ราบชายฝั่ง ที่เรียกว่า Mosquito Coast ซึ่งเป็นแนวชายฝั่งยาวถึง 72 กิโลเมตร ส่วนตอนในของพื้นที่ชายฝั่งนี้จะเป็นป่าน้ำฝน

ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ของนิการากัว เป็นทรัพยากรทางการเกษตร โดยได้ผ่านจากภูเขาไฟทำให้พื้นดินมีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนทรัพยากรอื่นที่มีอยู่บ้างก็คือแร่ทองคำ แร่เงิน และทองแดง แต่มีไม่มากนัก

ประชากรประมาณร้อยละ 77 ของนิการากัวเป็นลูกครึ่งผิวขาวกับอินเดียนพื้นเมือง (เรียกว่าพวก Mestizo) นอกจากนั้นเป็นผิวขาวราวร้อยละ 10 เป็นอินเดียนพื้นเมืองราวร้อยละ 4 และเป็นพวกผิวดำประมาณร้อยละ 9

ลักษณะเศรษฐกิจของนิการากัว เป็นเศรษฐกิจการเกษตร ที่กำลังมีความพยายามจะพัฒนาด้านอุตสาหกรรมขึ้น โดยรัฐบาลเข้ามามีบทบาทสูงในการควบคุมเศรษฐกิจ และการพัฒนาจำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศอย่างมาก

การเกษตร ในช่วงประมาณปลายทศวรรษหลังปี 1980 ประมาณ 1 ใน 3 ของกำลังแรงงานทำงานอยู่ในภาคการเกษตร โดยมีพืชเศรษฐกิจสำคัญคือ กาแฟ ฝ้าย และกล้วยหอม นอกจากนั้นก็มีการปลูก อ้อย ข้าวโพด ข้าวเจ้า ถั่ว และส้มอยู่โดยทั่วไปด้วย ส่วนในด้านปศุสัตว์นั้น นิการากัวเป็น 1 ในประเทศที่เลี้ยงวัวมากที่สุดใอเมริกากลาง ซึ่งในช่วงปลายทศวรรษหลังปี 1980 นี้ นิการากัวมีวัวเนื้อและวัวนมอยู่ประมาณ 1.7 ล้านตัว

การป่าไม้และประมง ประมาณร้อยละ 29 ของพื้นที่ประเทศเป็นเขตป่าไม้ นิการากัวจึงมีการทำประโยชน์จากป่าไม้ประมาณปีละ 3.8 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนด้านการประมงนั้นนิการากัวมีแหล่งจับปลาที่อุดมสมบูรณ์ จนรัฐบาลเข้ามาควบคุมดำเนินการประมงเองเพื่อหารายได้ในปี 1961 และในช่วงปลายทศวรรษหลังปี 1980 นิการากัวจับปลาได้ประมาณปีละ 5,000 ตัน

อุตสาหกรรม นิการากัวอยู่ในขั้นเริ่มต้นพัฒนาอุตสาหกรรม โดยมีอุตสาหกรรมที่สำคัญคือ การผลิตปูนซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์เคมี ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม นอกจากนั้นก็

เป็นการผลิตสินค้าบริโภคต่าง ๆ เช่นโรงงานแปรรูปกาแฟ โรงงานทอผ้า ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งใช้วัตถุดิบจากผลผลิตภายในประเทศเป็นหลัก

การเงิน หน่วยเงินตราหลักของนิการากัวคือ คอร์ดอบา (Cordoba) ซึ่งประมาณ 40 คอร์ดอบาจะเท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ คอร์ดอบานี้แบ่งเป็น 100 หน่วยย่อยเรียกว่า เซนตาโวส(Centavos) นอกจากนี้ในปี 1990 นิการากัวได้ออกเงินตราคอร์ดอบาทองคำขึ้น โดยมีค่าเทียบเท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ

การค้าระหว่างประเทศ สินค้าออกสำคัญของนิการากัวได้แก่ กาแฟ ฝ้าย เนื้อสัตว์ และกล้วยหอม ส่วนสินค้าเข้าที่สำคัญคือ น้ำมัน วัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องจักร และสินค้าบริโภค

ยุคอาณานิคม

ชายฝั่งทะเลของนิการากัวถูกค้นพบโดยโคลัมบัสในปี 1502 แต่กว่าจะมีการสำรวจบริเวณนี้อย่างจริงจังก็เป็นในอีก 20 ปีถัดมาคือในปี 1522 แล้วจึงเริ่มมีการตั้งถิ่นฐานขึ้น เมืองสำคัญในระยะแรกนี้คือเมืองแกรนาดา(Granada) ซึ่งก่อตั้งในปี 1523 และลีออน(Leon) ซึ่งก่อตั้งในปี 1524 โดย Fernandez de Cordoba การปกครองเขตนิการากัวในช่วงปี 1526-1531 เป็นไปโดยอิสระอย่างราบรื่น แต่หลังจากนั้นได้เกิดความขัดแย้งและต่อสู้กันเองในหมู่คนสเปน ดินแดนนี้จึงถูกผนวกเข้าอยู่ใต้การปกครองของGuatemala ซึ่งเป็นการปกครองในระดับ Captain-General

นิการากัวเป็นอาณานิคมที่มั่งคั่ง จึงถูกกองเรือของอังกฤษเข้ามาโจมตีบ่อยๆ จนกระทั่งในศตวรรษที่ 18 อังกฤษร่วมกับพวก Mestizo ซึ่งหมายถึงลูกครึ่งอินเดียนกับทาสผิวดำ ได้เข้ามาโจมตีรบกวนอยู่เป็นประจำ ทำให้การปกครองของสเปนเกิดปัญหา และในปลายศตวรรษที่ 18 เขตชายฝั่งก็ตกอยู่ใต้การยึดครองของอังกฤษ อย่างไรก็ตามเมื่ออาณานิคมของอังกฤษ(สหรัฐอเมริกา)ทำสงครามเรียกร้องอิสรภาพ ความพยายามของอังกฤษที่จะครอบครองนิการากัวจึงต้องยุติลง

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

ความพยายามเรียกร้องเอกราชของนิการากัว เริ่มต้นในศตวรรษที่ 19 และในปี 1821 นิการากัวก็ได้รับอิสรภาพ หลังจากนั้นนิการากัวได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเม็กซิกัน แต่ในปี 1823 ก็แยกตัวออกมาร่วมกับประเทศในอเมริกากลางอื่น ๆ ได้แก่ กัวเตมาลา ฮอนดูรัส เอลซาลวาดอร์ และคอสตาริกา ก่อตั้งประเทศสหพันธรัฐอเมริกากลางขึ้น

ภายในนิการากัว มีความขัดแย้งอย่างมากซึ่งนำไปสู่การต่อสู้กันระหว่าง 2 กลุ่มคือกลุ่มเสรีนิยม(Liberals) ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เมือง เลออนและไม่ต้องการอยู่ร่วมในสหพันธรัฐอเมริกากลาง กับกลุ่มอนุรักษนิยม(conservatives) ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองกรานาดา นำไปสู่การแยกตัวจากสหพันธรัฐอเมริกากลางออกมาเป็นประเทศอิสระในปี 1838 แต่ความขัดแย้งก็ยังคงดำรงอยู่หลังจากนั้น

ในปี 1912 Adolfo Diaz ประธานาธิบดีผู้มาจากการเลือกตั้งประสบปัญหาถูกฝ่ายทหารก่อการปฏิวัติ จึงได้ขอให้สหรัฐฯ ส่งกองทหารเข้ามาช่วยรักษาความสงบ เป็นเหตุให้สหรัฐฯ เข้ามาตั้งฐานทัพอยู่ในนิการากัวจนถึงปี 1925 และมีการทำสัญญายอมให้สหรัฐฯ เข้าเกาะในอ่าว Fonseca ได้ นำไปสู่ความไม่พอใจของประเทศอื่น ๆ ในอเมริกากลาง และได้เกิดกองโจรก่อการร้ายขึ้นต่อต้านนับแต่นั้นมา

9. ประเทศปานามา (Panama)

สภาพทั่วไป

สาธารณรัฐปานามา เป็นประเทศที่ตั้งอยู่บริเวณชายเขตร่วมต่ออเมริกาใต้กับอเมริกาเหนือ โดยแผ่นดินถูกแบ่งแยกเป็น 2 ส่วนด้วยคลองปานามา อาณาเขตตอนเหนือของประเทศติดทะเลแคริบเบียน ทางตะวันออกติดต่อกับโคลัมเบีย ทางใต้จรด

มหาสมุทรแปซิฟิก และทางตะวันตกเป็นคอสตาริกา ประเทศปานามา มีชายฝั่งทะเลยาว 685 กิโลเมตรตามแนวทะเลแคริบเบียน และยาว 1,230 กิโลเมตรตามแนวมหาสมุทรแปซิฟิก

ปานามา มีอาณาเขตรวมประมาณ 77,082 ตารางกิโลเมตร ทรัพยากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นทรัพยากรเกษตร มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนั้นก็ยังมิแร่ธาตุ เช่น แมงกานีส ทองแดง เหล็ก และแร่ใยหิน(asbestos) แต่ยังไม่ได้มีการพัฒนามาใช้ประโยชน์มากนัก

ในปี 1990 ประชากรปานามากว่าร้อยละ 79 เป็นเลือดผสมระหว่างคนผิวขาวกับคนพื้นเมือง และเลือดผสมระหว่างคนผิวดำกับคนพื้นเมือง นอกจากนั้นเป็นคนอินเดียพื้นเมือง คนเอเชีย แอฟริกา และยุโรป ประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานมีไม่ถึง 1 ใน 3 ของประชากรรวม

แหล่งรายได้หลักของประเทศปานามา คือการเก็บค่าบริการจากการใช้คลองปานามาซึ่งเป็นบริการที่ดำเนินการร่วมกับสหรัฐอเมริกา และปานามาจะได้รับสิทธิควบคุมคลองปานามาอย่างเต็มที่ในปีค.ศ.2000

ในด้านการเกษตรนั้น พื้นที่ของปานามาถูกนำมาใช้เพื่อการเพาะปลูกเพียงร้อยละ 8 โดยพืชหลักก็คือ ถั่วเขียว อ้อย ข้าวเจ้า ข้าวโพด และกาแฟ ส่วนการปศุสัตว์ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ปานามาเลี้ยงวัวประมาณ 1.5 ล้านตัว ไก่ราว 8 ล้านตัว และสุกรราว 240,000 ตัว ในด้านผลิตภัณฑ์ป่าไม้ปานามามีไม้หลายประเภท ที่สำคัญคือไม้มาฮอกกานี แต่ป่าไม้ส่วนใหญ่ยังไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางการค้าเนื่องจากขาดเส้นทางคมนาคมเข้าไปในป่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญด้านการเกษตรอีกประเภทหนึ่งก็คือการประมง ซึ่งในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ปานามามีผลผลิตจากการประมงประมาณปีละ 93,000 ตัน โดยที่กว่า 6,400 ตันเป็นผลผลิตกุ้ง

ปานามามีการทำเหมืองเกลือ(เรียกว่าเป็นเหมืองเพราะขุดจากดิน)ตามแนวชายฝั่งแปซิฟิก ส่วนการทำเหมืองทองและเงินนั้นมีเพียงเล็กน้อย อุตสาหกรรมสำคัญของปานามาได้แก่ การผลิตซิเมนต์ บุหรี่ รองเท้า เสื้อผ้า กล้วย การแปรรูปอาหาร และสุรา โดยอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ทำการผลิตเพื่อตลาดภายในประเทศเป็นหลัก ส่วนอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกนั้นมีเพียงผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นหลัก

เงินสกุลหลักของปานามาคือเงินสกุล"Baboa" ซึ่งแบ่งเป็นหน่วยย่อยเท่ากับ 100Centesimos โดยที่ 1 Baboa มีค่าประมาณ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 1987 และเงินสกุลดอลลาร์ ของสหรัฐฯ นั้นยังสามารถใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ในปานามาได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยไม่มีการควบคุมการแลกเปลี่ยนอีกด้วย

สินค้าออกสำคัญของปานามาก็คือ กัญชหอม ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม กุ้ง น้ำตาลดิบ และกาแฟ ซึ่งสินค้าออกกว่าร้อยละ 60 ส่งไปขายยังสหรัฐฯ ส่วนในด้านของสินค้าเข้านั้น ปานามานำเข้าจากสหรัฐฯ เม็กซิโก และญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ โดยมีสินค้าเข้าสำคัญได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องจักร-เครื่องยนต์ ผลิตภัณฑ์เคมี อุปกรณ์การคมนาคมขนส่ง และสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งในช่วงปลายทศวรรษหลังปี 1980 นั้น ปานามาส่งออกสินค้านี้มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 27,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่มีมูลค่าสินค้านำเข้าเฉลี่ยปีละ 32,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ยุคอาณานิคม

ดินแดนที่เป็นประเทศปานามาปัจจุบัน ได้ถูกสำรวจพบในปี 1501โดยคณะของนักสำรวจสเปนซึ่งนำโดยRodrigo de Bastida ขณะทำการสำรวจตามแนวชายฝั่งทะเลแคริบเบียน หรือชายฝั่งด้านมหาสมุทรแอตแลนติก แต่ในระยะแรกสเปนยังไม่ให้ความสนใจมากนัก จนกระทั่งในปี 1513 เมื่อได้ค้นพบว่า การเดินทางทางบกจากด้านมหาสมุทรแอตแลนติกของปานามา นั้น ใช้เวลาไม่นานก็มาพบชายฝั่งด้านมหาสมุทรแปซิฟิกได้ การ

ค้นพบนี้จึงเท่ากับการพบเส้นทางหลักในการเดินทางติดต่อระหว่างด้านฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกกับฝั่งแปซิฟิก ซึ่งช่วยข่นระยะเวลาในการติดต่อสื่อสารและการขนส่งได้มาก โดยเฉพาะการขนส่งทองคำจากเปรูซึ่งอยู่ใกล้ชายฝั่งทางแปซิฟิก เพื่อลงเรือส่งไปยังสเปนที่อยู่ทางด้านแอตแลนติก ซึ่งแต่เดิมต้องใช้เวลามากในการขนส่งทางเรืออ้อมผ่านทวีปอเมริกาใต้

จากความสำคัญในการขนส่งนี้ ปานามาจึงถูกผนวกเข้าอยู่ใต้การปกครองของรัฐอุปราชเปรู (Viceroyalty of Peru) และต่อมาได้ถูกโอนมารวมกับรัฐอุปราชนิวกานาดา (Viceroyalty of New Granada) โดยที่บริเวณช่วงแคบที่สุดของสินทวีป ซึ่งเรียกว่า คอคอดปานามา นั้นได้กลายเป็นเส้นทางหลักในการติดต่อและขนส่งทั้งระหว่างเปรูกับอาณานิคมใกล้เคียงและกับสเปน โดยทรัพย์สินสมบัติที่สเปนได้มวจากอาณานิคมทางด้านแปซิฟิก จะถูกขนส่งลงเรือมายังปานามา หลังจากนั้นจึงจะขนส่งทางบกมาลงเรือที่เมืองท่าทางชายฝั่งด้านแอตแลนติก เพื่อส่งต่อไปยัง สเปน

การเรียกร้องเอกราชและการก่อตั้งประเทศ

ปานามาประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับสเปนในปี 1821 และในช่วงแรกได้ยินยอมเข้าเป็นรัฐหนึ่งของโคลัมเบียโดยสมัครใจ ต่อมาเมื่อปานามาไม่พอใจการปกครองของโคลัมเบีย จึงต่อสู้เพื่อแยกตัวออกมา จนประสบผลสำเร็จในปี 1840 หลังจากการทำสงครามต่อต้านอยู่นาน อย่างไรก็ตามอีกเพียง 2 ปีต่อมา โคลัมเบียก็กลับเข้ามายึดครองไว้ได้อีก

เพื่อแลกกับการที่จะให้สหรัฐอเมริกา ยอมรับอำนาจอธิปไตยของโคลัมเบียเหนือดินแดนปานามา รัฐบาลโคลัมเบียจึงได้ลงนามในสนธิสัญญาปี 1846 ให้สิทธิสหรัฐฯ ในการผูกขาดการพัฒนาเส้นทางคมนาคมผ่านคอคอดปานามา ซึ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อพยพมาตั้งถิ่นฐานทางภาคตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เพราะสามารถเดินทางจากภาคตะวันออกของประเทศทางเรือมาขึ้นบกที่ปานามา แล้วไปลงเรือทางด้านฝั่งแปซิฟิกเพื่อตั้งถิ่นฐานบริเวณรัฐโอเรกอน และ คาร์ลีฟอร์เนียได้สะดวกกว่าการเดินทางภายในประเทศสหรัฐฯเอง ด้วยเหตุนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่งยิ่งขึ้น บริษัทเอก

ชนของสหรัฐฯ จึงขอสิทธิในการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อ 2 ฟากมหาสมุทรในปี 1848 ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จสมบูรณ์ประมาณปี 1855

ในปี 1855 โคลัมเบียได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งให้สิทธิแก่หลายรัฐได้มีอิสระในการปกครองตนเองรวมทั้งปานามาด้วย แต่ปี 1866 โคลัมเบียได้เปลี่ยนกลับมาใช้นโยบายควบคุมจากส่วนกลางอีกครั้งและยกเลิกสิทธิในการปกครองตนเองดังกล่าว เป็นเหตุให้ชาวปานามาไม่พอใจและเคลื่อนไหวต่อสู้เรียกร้องเอกราชขึ้นอีก เพราะไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจคหบดีและ คอร์ปรั้น ของเจ้าหน้าที่โคลัมเบีย

ในปี 1903 สหรัฐฯ ได้เจรจาทำสนธิสัญญากับโคลัมเบียเพื่อขอสิทธิในการขุดคลองผ่านคอคอดปานามา ซึ่งจะทำให้เรือสามารถแล่นผ่านทางถัดนี้ได้โดยตรง ไม่ต้องเสียเวลาในการขนถ่ายผู้โดยสารและสินค้าและเดินทางทางบกอีกแต่ข้อเสนองของสหรัฐอเมริกถูกรัฐสภาโคลัมเบียปฏิเสธ เปิดช่องให้ผู้นำเรียกร้องเอกราชของปานามาเจรจา กับสหรัฐฯ โดยจะยอมทำสนธิสัญญาให้สหรัฐฯ ได้สิทธิในการขุดคลองปานามารวมทั้งสิทธิในการครอบครองและควบคุมตลอดแนวดินแดนดิน 2 ฝั่งคลองนั้นด้วย ทั้งนี้โดยแลกเปลี่ยนกับการที่สหรัฐฯ จะรับรองเอกราชและอธิปไตยของปานามา ซึ่งจะทำให้โคลัมเบียไม่กล้าใช้กำลังเข้ายึดครองปานามาได้

สหรัฐฯ ได้ตกลงจ่ายค่าตอบแทนแก่ปานามาเป็นเงินเพียง 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสัญญาจะจ่ายค่าตอบแทนอีกเพียงปีละ 250,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อแลกกับสิทธิในการขุดและการครอบครองเขตคลองปานามา แต่ที่สำคัญก็คือสหรัฐฯ ได้รับประกันเอกราชของปานามา และปานามาได้ลงนามในสนธิสัญญาให้สหรัฐฯ มีสิทธิเข้าแทรกแซงในกรณีที่เกิดความไม่สงบขึ้นในประเทศด้วย

นับแต่เริ่มดำเนินการขุดคลองปานามาในปี 1901 เป็นต้นมา ปรากฏว่ากองทัพสหรัฐฯ ได้เข้าแทรกแซงเพื่อรักษาความสงบในปานามาอยู่เสมอ ทำให้เกิดความรู้สึก

ต่อต้านสหรัฐฯ ในหมู่คนปานามาบางส่วนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่หลายครั้งนำไปสู่ความ
ขัดแย้งระหว่างประเทศทั้งสองอย่างรุนแรง